

สอ๑๕'๔๖๐
๒๔ พค ๕๓
๑ ๘๐๙.

สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี
รับที่ 8955
วันที่ 24 พ.ย. 2553 ๑.๐๐

ที่ กต ๑๐๐๒/๑๘๕๔

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๕๑๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
๒. โครงร่างรายงาน UPR ของไทย
๓. ตารางประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยควรเร่งผลักดันให้มีความคืบหน้าจำนวน ๑๕ ประเด็น

ด้วยประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council – HRC) ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ในการประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๑๒ ระหว่างวันที่ ๓-๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ นครเจนีวา

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียน ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติได้รับรองข้อมติที่ ๖๐/๒๕๑ เรื่องการจัดตั้งคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council – HRC) ขึ้นแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Human Rights – CHR) โดยกำหนดให้ HRC ทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กลไกที่เรียกว่า Universal Periodic Review หรือ UPR โดยให้เป็นรายงานภาพรวมสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในทุกด้านของประเทศ มีความยาวไม่เกิน ๒๐ หน้า

๑.๒ HRC กำหนดให้กระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ ในรอบแรกใช้เวลาทั้งหมด ๔ ปี (ปีละ ๔๘ ประเทศ) โดยการทบทวนจะดำเนินการโดยคณะทำงาน UPR (Working Group on UPR) ประกอบด้วยประเทศสมาชิก HRC ทั้งหมด ๔๗ ประเทศ ซึ่งคณะทำงาน UPR จะจัดประชุมเพื่อทบทวนสถานการณ์ในประเทศต่าง ๆ ปีละ ๓ ครั้ง ครั้งละ ๒ สัปดาห์ และในการประชุมแต่ละครั้ง จะมีการพิจารณาสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ จำนวน ๑๖ ประเทศ

๑.๓ การประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๑ เริ่มต้นในปี ๒๕๕๑ ที่นครเจนีวา และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ได้มีการจัดการประชุมคณะทำงาน UPR แล้วทั้งสิ้นจำนวน ๙ ครั้ง โดยได้ทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ แล้วจำนวน ๑๔๓ ประเทศ ทั้งนี้ ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศสุดท้ายที่มีกำหนดจะต้องนำเสนอรายงาน UPR และจะถูกทบทวนภายใต้กระบวนการดังกล่าวเป็นครั้งแรกในการประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๑๒ ซึ่งจะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๓-๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่นครเจนีวา เพื่อให้มีการรับรองโดย HRC ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ โดยมีกำหนดส่งรายงานให้สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ภายในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพื่อจัดแปลเป็นภาษาทางการของสหประชาชาติทั้ง ๖ ภาษาต่อไป

๑.๔ รายงาน UPR จะแตกต่างจากรายงานประเทศฉบับอื่น ๆ ภายใต้ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี เนื่องจากเป็นรายงานที่ต้องนำเสนอภาพรวมสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในทุกด้าน โดยเฉพาะการดำเนินงานภายใต้ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทั้ง ๗ ฉบับ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีทั้งหมดมารวมไว้ในรายงาน UPR ฉบับเดียวกัน และรายงาน UPR จะไม่ได้มีเพียงแต่รายงานของภาครัฐจำนวน ๒๐ หน้าเท่านั้น แต่ยังมีรายงานของสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนฯ ๑๐ หน้า และรายงานของภาคประชาสังคมอีก ๑๐ หน้า เสนอรวมกันเป็นรายงาน UPR ของประเทศไทย โดยการพิจารณารายงาน UPR ของประเทศไทย จะกระทำโดยประเทศสมาชิก HRC ในลักษณะ peer review ซึ่งจะมีคามเข้มข้นกว่าการนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการประจำตราสารด้านสิทธิมนุษยชนแต่ละฉบับ ซึ่งการนำเสนอรายงานจะใช้เวลาทั้งสิ้น ๓ ชั่วโมง โดยรัฐจะมีเวลานำเสนอรายงานเพียง ๑ ชั่วโมง อีก ๒ ชั่วโมงจะเป็นช่วงเวลาของการซักถามและตอบชี้แจง

๑.๕ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดทำรายงานดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะทำงานประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการจัดทำรายงาน จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศไทยได้กลไก UPR โดยมีปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน รวมทั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำรายงาน UPR และคณะอนุกรรมการประสานงานและหารือกับภาคประชาสังคมในการจัดทำรายงาน UPR (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยได้จัดการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งแรกไปเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นชอบต่อเค้าโครงรายงาน UPR ของไทย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) โดยคาดว่าจะสามารถดำเนินการยกร่างฉบับแรกแล้ว

เสร็จภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ จากนั้นจะนำไปขอรับฟังความเห็นจากประชาชนและภาคประชาสังคมต่อไป

๑.๖ นอกจากการเตรียมความพร้อมในการจัดทำรายงานแล้ว ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมในการนำเสนอรายงานด้วย โดยเฉพาะในช่วงของการซักถามโดยสมาชิก HRC ซึ่งประเด็นที่จะถูกซักถามนั้นคาดว่าจะประเด็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนของไทยที่อยู่ในความสนใจของประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้รวบรวมมาทั้งหมด ๑๕ ประเด็น ได้แก่ (๑) ความคืบหน้าในการสอบสวนกรณีเหตุการณ์ความรุนแรงในไทยเมื่อเดือน พ.ค. ๒๕๕๓ (๒) กรณีการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ โดยเฉพาะคดีของนายสมชาย นิละไพจิตร (๓) กรณีการซ้อมทรมาน โดยเฉพาะคดีของนายยะผา กาเซ็ง (๔) กรณีปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดต่อครูและเด็กนักเรียน (๕) กรณีการเสียชีวิตของชาวมุสลิมในเหตุการณ์ยิงมัสยิดอัลฟुरกัน และกรณีกรือเซะ/ตากใบ (๖) โทษประหารชีวิต (๗) การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (๘) การศึกษาความเป็นไปได้ที่ไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและครอบครัว (๙) การถอนข้อสงวนต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนฉบับต่าง ๆ (๑๐) การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ (๑๑) การปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าว (๑๒) กรณีฆ่าตัดตอนในสงครามยาเสพติด (๑๓) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพในการชุมนุม (๑๔) การประกาศ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (๑๕) การปฏิบัติต่อผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่าและผู้ลี้ภัยเข้าเมือง (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ในส่วนของการจัดทำรายงาน UPR โดยที่เป็นรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภาพรวมของประเทศ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยในการจัดทำรายงาน และจะต้องให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อนส่งรายงานให้สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนฯ จึงเห็นสมควรแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบในเบื้องต้นถึงกระบวนการจัดทำรายงาน UPR และความสำคัญของรายงานฉบับนี้ที่จะมีต่อพัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศของไทยต่อไป

๒.๒ ในส่วนของการนำเสนอรายงาน UPR กระทรวงการต่างประเทศเห็นว่ารายงาน UPR ไม่ควรเป็นเพียงรายงานที่รวบรวมพัฒนาการปัจจุบันเท่านั้น แต่ควรเป็นรายงานที่ชี้ให้เห็นถึงประเด็นท้าทายที่ประเทศไทยยังประสบอยู่ เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศไทยต่อไป นอกจากนี้ ควรใช้โอกาสของการจัดทำรายงานดังกล่าว ผลักดันปัญหาสิทธิมนุษยชนของไทยในประเด็นต่างๆ ให้มีความคืบหน้ามากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อให้รายงานของไทยสะท้อนพัฒนาการเชิงบวกของประเด็นปัญหาได้ และสามารถนำไปชี้แจง

ในเวที HRC ได้อย่างชัดเจน จึงเห็นสมควรแจ้งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเร่งรัดและผลักดัน ประเด็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนของไทยให้บังเกิดความคืบหน้าโดยเร็ว

๓. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศจึงขอเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอ คณะรัฐมนตรีใน ๓ ประเด็น ดังนี้

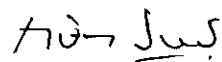
๓.๑ รับทราบเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำและนำเสนอรายงานประเทศ ภายใต้กลไก UPR ของไทย

๓.๒ มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับกระทรวงการ ต่างประเทศในการจัดทำข้อมูลและแต่งตั้งผู้แทนระดับสูงร่วมในคณะผู้แทนไทยเดินทางไปนคร เจนีวาโดยใช้งบประมาณของต้นสังกัดเพื่อสนับสนุนการนำเสนอรายงานดังกล่าวอย่างเต็มที่

๓.๓ มอบหมายให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรายงานสถานะล่าสุด รวมทั้ง ประเด็นปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ๑๕ ประเด็นดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมา ด้วย ๓ โดยเฉพาะการเร่งรัดคดีความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวเพื่อมิให้ผู้กระทำผิด ลอยนวลรอดพ้นจากกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเสนอเรื่องต่อ คณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณาภายในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ รวมทั้งให้จัดส่งข้อมูลให้ กระทรวงการต่างประเทศเพื่อใช้ประกอบการจัดทำรายงาน UPR อีกทางหนึ่งด้วยเพื่อประโยชน์ ในการแก้ไขภาพลักษณ์เชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญของไทย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกษิต ภิรมย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

กองการสังคม

โทร. ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๒๔๖

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๖๔

วันที่ ๒๕/๑/๕๔

๐๒- ๕๑๕๔๔๗